

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Paweł Wiliński

sprawy **M. W.**

oskarżonego z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 4 k.k.s. ,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 22 stycznia 2020r.

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego,
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 21 marca 2018 r.,
sygn. akt XI Kz (...),

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 11 stycznia
2018r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł:

**uchylić zaskarżone postanowienie i utrzymane nim w mocy
postanowienie Sądu Rejonowego w Ł. i przekazać sprawę
Sądowi Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

M. W. został oskarżony o to, że w dniu 15 grudnia 2015. będąc prezesem zarządu przedsiębiorstwa „H.” Sp. z o.o. z siedzibą w Ł., w lokalu Z. „A.”, znajdującym się w miejscowości W. przy ulicy [...] K. , powiat ł. , urządzał gry hazardowe na automacie o nazwie A. nr (...), wbrew przepisom art. 3, art. 6 ust. 1, art. 9, art. 14 ust. 1 i art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2009 r., nr 201, poz. 1540 z późn. zm.), będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w E. z dnia 17 kwietnia

2014 r. o sygnaturze akt VIII K (...) za umyślne przestępstwo skarbowe na karę grzywny w wymiarze 120 stawek po 100 złotych, wykonaną w dniu 13 maja 2015 r.,

tj. o czyn z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 4 k.k.s.

Sąd Rejonowy w Ł. postanowieniem z dnia 11 stycznia 2018 r. o sygnaturze akt II K (...), działając na podstawie art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., umorzył postępowanie karne w tej sprawie.

Na to postanowienie zażalenie wniósł Naczelnik Urzędu Celno-Skarbowego w B..

Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem z dnia 21 marca 2018 r. o sygnaturze akt XI Kz (...) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Kasację wywiódł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zaskarżając postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. i zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. oraz art. 6 § 2 k.k.s., polegające na zaniechaniu dokonania prawidłowej oraz wszechstronnej kontroli odwoławczej i nienależytym rozważeniu i ustosunkowaniu się w uzasadnieniu orzeczenia do zarzutów i argumentów podniesionych w zażaleniu (...) Urzędu Celno - Skarbowego w B. , wskazujących na wyrażenie przez Sąd a quo błędnego poglądu, sprowadzającego się do uznania, że czyn, którego popełnienie zarzucono M. W. w niniejszej sprawie jest tożsamy z czynem, co do którego postępowanie karne przeciwko temu samemu oskarżonemu zostało prawomocnie zakończone wyrokiem Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 kwietnia 2017 r. o sygnaturze akt II K (...), w związku czym zachodzą podstawy do umorzenia niniejszego postępowania z uwagi na zaistnienie ujemnej przesłanki w postaci powagi rzeczy osądzonej, w następstwie czego doszło do niezasadnego zaakceptowania tak wyrażonego poglądu i utrzymania w mocy wadliwego postanowienia Sądu I instancji o umorzeniu postępowania karnego wobec M. W. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Autor kasacji zasadnie zarzuca Sądowi odwoławczemu rażące naruszenie przepisów postępowania w wyniku czego doszło do błędnej wykładni art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. i przyjęcia, iż w przedmiotowej sprawie zaistniała negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.

Rację ma skarżący wskazując, że w przypadku przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s., którego istotą jest trwałość nie ma zastosowania szczególna reguła z art. 6 § 2 k.k.s., określająca tzw. czyn ciągły na gruncie prawa karnego skarbowego. Nie można więc odwołując się bezpośrednio do kryteriów wskazanych w art. 6 § 2 k.k.s. przesądzać, jakie są warunki uznania wielości zachowań za jedno przestępstwo „urządzania” lub „prowadzenia” gier hazardowych, z art. 107 § 1 k.k.s. Kryteria te muszą zostać odtworzone na gruncie samego art. 107 § 1 k.k.s.

Tymczasem, obydwa Sądy ustalając, że zarzucone oskarżonemu zachowanie stanowiło element osądzonego już przestępstwa, odwołały się bezpośrednio do kryteriów ciągłości określonych w art. 6 § 2 k.k.s. Badając bowiem z urzędu, czy w sprawie zachodzi negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej, odwołały się do konstrukcji czynu ciągłego, mającej charakter normatywny. Odwołanie się do tej konstrukcji wyznaczyło zakres określonych ustaleń faktycznych, związanych ze sposobem działania oskarżonego, prowadzących do wniosku, że zarzucony temu oskarżonemu czyn, był już przedmiotem wcześniejszego prawomocnego wyroku. Przepis art. 6 k.k.s. został więc zastosowany przez Sąd odwoławczy nie jako element normy sankcjonującej, określającej kompetencję sądu do orzeczenia sankcji karnej, ale jako definicja normatywna, przesądzająca uznanie wielości zachowań za jeden czyn zabroniony.

Sąd Okręgowy w L. podzielił stanowisko Sądu meriti, który uznał się za związany kwalifikacją prawną zachowań przypisanych M. W. w wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 26 kwietnia 2017r., sygn. akt II K (...). Odwołując się bowiem do tej kwalifikacji prawnej i wynikających z niej przesłanek „ciągłości”, doszedł następnie do wniosku, że zachowanie będące przedmiotem oceny w prowadzonym obecnie postępowaniu jest objęte czynem ciągłym, za którego

popelnienie M. W. został już prawomocnie skazany. Tymczasem jest tak, że sąd, orzekający w sprawie o przestępstwo, zachowuje samodzielność jurysdykcyjną w zakresie kwalifikacji prawnej czynu, który jest przedmiotem postępowania. Oznacza to, że ten właśnie sąd samodzielnie rozstrzyga, czy zachowanie będące przedmiotem postępowania zostało już osądzone w innym postępowaniu i jest to sfera ustaleń faktycznych. Przyjęta w innym postępowaniu kwalifikacja prawna nie wiąże innych sądów, które samodzielnie ustalają kwalifikację prawną zachowań, będących przedmiotem toczących się przed tymi sądami postępowań. Innymi słowy dla ustalenia, czy zachodzi powaga rzeczy osądzonej znaczenie ma wyłącznie opis czynu, a nie jego prawna kwalifikacja. Nie ma więc znaczenia, czy w wyroku Sądu Okręgowego w O. orzeczeniu przyjmowano konstrukcję czynu ciągłego z art. 12 k.k. lub art. 6 § 2 k.k.s., czy też nie (por. wyrok SN z dnia 27 czerwca 2019 r., sygn. akt III KK 352/18).

Obydwa Sądy, uznając się za związane kwalifikacją prawną czynu przypisanego oskarżonemu w zaskarżonym wyroku, ograniczyły się w zasadzie do porównania okresów działania oskarżonego w obydwu sprawach. W tej sytuacji należało uchylić zaskarżone postanowienia i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania. Rozpoznając na nowo wniesione zażalenie, Sąd ten raz jeszcze oceni, czy istotnie spełnione są kryteria prawnej jedności czynu z art. 107 § 1 k.k.s. w odniesieniu do zachowań będących przedmiotem niniejszego postępowania oraz objętych wcześniejszymi ww. wyrokami, zaś dokonując tej oceny, będzie miał na względzie aktualne w tej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, w tym w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2018 r., V KK 415/18, w którym stwierdzono, że „skoro urządzenie gry hazardowej w postaci gry na automatach (art. 1 ust. 2 w zw. z art. 2 ust. 3 i 5 u.g.h.) wymaga uzyskania koncesji na kasyno gry (art. 6 ust. 1 u.g.h.), a koncesja taka udzielana jest w odniesieniu do jednego kasyna, prowadzonego w ściśle określonym (geograficznie) miejscu (art. 41 ust. 1, art. 42 pkt 3 i art. 35 pkt 5 u.g.h.), to zachowanie osoby, która nie posiadając koncesji na prowadzenie kasyna podejmuje działanie w postaci urządzania gry na automatach w różnych miejscach (miejscowościach, lokalach), stanowi każdorazowo - od strony prawnokarnej - inny czyn, podjęty z zamiarem naruszenia tych przepisów w każdym

z tych miejsc. Uprzednie prawomocne skazanie za przestępstwo z art. 107 § 1 k.k.s., popełnione w innym miejscu, w którym czas jego popełnienia obejmuje czasokres popełnienia czynu z art. 107 § 1 k.k.s., co do którego toczy się jeszcze postępowanie karno-skarbowe, nie stanowi, w tym późniejszym procesie, przeszkody procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, albowiem nie jest spełniony warunek tożsamości czynów” (podobnie zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 19 września 2018 r., V KK 419/18, 15 listopada 2018 r., V KK 249/18, 19 grudnia 2018 r., V KK 450/18, 29 stycznia 2019 r., V KK 562/18, 30 maja 2019 r., V KK 583/18).

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.